

Latweefchu Awises.

Ur augstas Gewefchanas = Kummissiones sinu un nowehleschanu.

Nr. 45. Zettortdeenâ 6tâ November 1824.

No P e h t e r b u r g e s.

Muhsu augstâ Keisers un Kungs arri Drenburg pilfatâ nobrauzis, fur wifsapfahrt Tattari un klachtumâ Kirgisi dsihwo. Dasch tuhsttohts scho Kirgisu us faweem brangeem un tschakleem firgeem un ar spihdamahm gohdu drehbehm isgehrbti augstu Keiseru fweizina- ja ar leeli garwilefchanu, tam parahdidami fawus neisfkeitamus gannamu lohpu pulkus. Kreewu kohpmanni tam augstam Weefim maifi un fahli pretti nesse un tee Tattari, fo Bucharus fauz, pehz fawas semmes wihfes daschadus brangus kohka auglus pasneedse. Augstâ Keisers pehzaki arri aisbrauze us Zelezk, fur to fahli isfkaidro, fo tanni widdû no fahls esareem kâ leddus gabbalus par waffa- ru isfweijo un tad isfkaidro no semmes gabbaleem un mahlu gruschehm. Winsch wissu patz apraudseja un preezajehs par to labbu pahrtifschanu to fahls weddeju. Us scho zellu arri weenu Kirgisu lehgeri apmekleja un ap- schinkfoja winnu leelungu (fo Sultanus fauz) gaspaschas un meitas ar dahrgeem glihtumeem. Ilgi Drenburges eedsihwotaji to preezigu deenu peeminnehs, kad fawa Keisera mihligu un laipnigu gihmi waigu no waiga redsejuschi. —

No D a h n u p i l s (Neweles).

Muhsu birgeri 29tâ September 1810 us to irr faweenofuschees, itgaddâ schinni deenâ wezzus Kreewu saldatus, kas gohdigi deenejuschi un karrâ gohda simes nopelnijuschees, pameeloh, par peeminneschanu ka 29tâ Sep- tember 1710 pilfats appalsch Kreewu Walsts padewees un ka no ta laifa birgeri karru, kas preekschlaifa daudsreifehm pee mums plohsijehs, narw redsejuschi. Scho gadd lihds 60 wezzi karrâ wihri, ar gohda simehm us fruchtum, pee

brangas saldatu musikes tappe pagohdinati un meelohti; un pateefi preeks bij redseht, zif jauki un gohdigi schie firmi karrâ wihri pee galda turrejahs un us augsta Keisera ilgu dsihwibu un pastahwigu labklahfchanu dschere.

(No Dihges awisehm.)

No A u g s c h a l l a.

September mehnescha 28tâ deenâ Gahrfschu muifchas basnizâ, kas wifszaur no jauna pahrtaitita, ar jaunu juntu ispuschkota un par kurras jaunu tohrni jau pehrn Awises tappe peeminnehst (statt. 1823 Nri. 36tâ) atkal par pirmu reisi deewakalposchana tappe turreta. Gahrfschu muifchas zeenigs dsimtskungs, Baron no Budberg, pee wisseem paknappeem laikeem, kas taggad irr, tatschu wissu, kas bij waijaga, labpraht irr dewis, fawu Deewa nammu simuffi un jauki ispuschkoh, un to arri irr ap- schinkfojis ar jauneem altares riskeem no tibra sudraba. Schi zeeniga dsimtskunga jaunafais dehls tanni paschâ deenâ tappe kristihts. Lai usaug Deewam par gohdu, mihleem wezzakeem par preeku, un lai tohp deewabihjigs, taisns, mihligs un labs kungs, tad pateefi deenâs mihla tehwa gohda pehdâs staigahs.

Zelch us keegelu zeppli, jeb kristigas tizzibas spehks.

(Zettorta isteifschana.)

Kad nu Turki pilsehtu pagallam bij uswin- nejuschi un jau pa pulkeem ischkihras us eelahm laupifchanas pehz, nahze weens Turku wirsneeks ar faweem saldateem arri us Teowas nes nammu. Durwis bij zeeti aisslehgtas; ilgi schie ahra klabbinaja un daufija; un kad teem ne tilke attaisihts, tad faspehre durwis ar warru, istufschaja un pohstija nu wissu

nammu. Zsmekledami mallu mallas, atrabde tee arri wezzu Kerillu, kas bij passchpees libds ar abbeem jauneem kungeem. Tee laupitaji bij par to jo wairak eedusinosufchees, ka tik ilgi preeksch durwin bij kaweti tappuschi; un nabbags Kerillus ne warredams teem parahdiht dauds seltu un ne kahdas passchptas leelas mantas, un ar to ispestitees, fluu no winneem neschehligi nokauts, un gabbalu gabbaleem sakappahs. Teem kundfneem bij winnu jaununs un meefas skaisstums par glahbschannu. Maomets — tas bij tas wahrds scha Turku wirsneeka — paturreja scho nammu par sawu, un darrija abbus jauneklus sew par wehrgeem, tomehr zeetu sirdi teem nerahdidams. Kad nu atkal meers un pa wissu pilsehtu un semmi jaunna buhschana bij eezelta, un tee uswarretaji preezadamees par tahdu laupijumu te nu sahze ihsti mist un flussi dschwobt, tad arri Maomets eetaisija sawu nammu sew itt par prahtu. Winsch bij no augstakeem un pascheem labbeem Turku karra wirsneekeem, par ko arri pats Sultans winnu zeenija. Geksch ilga deenesta un dauds kaufchanas winsch bij stipri eewainohts un sawa meefa pawahisch palizzis; un ne derredams wairs tahda gruhta deenesta, ka neapnizzis karrotais un pats Leel-Sultans to praftija un tam waijadseja; luhds winsch to, lai winnu atlaisch. Turku keisers to darrija, un apdahwinaja winnu atlaisdams wehl ar labbu teefu naudas, un ar baggatu muischu, ne tahli no pilsehtas. Nu scham behdas wairs ne bij dehl preekschdeenahm; tapehz sahze tas sawu nammu wissadi puschkoht un itt jauki eetaisihht. Pee sawas muischas eegrohsija winsch arri itt leelu keegeku zepli un ihstu keegeku pabrihku, kas tam dauds eenesse un zaur ko itt baggats palikke. Ir sawu gaspashu atwehstija tas no Asiah flahht pee ferwin. Schi meeriga jauka dsihwe patikke tam jo deenas wairak; tas nerinscha un negants karra prahts tam nesinnohht ka sustin issudde, un winsch dschwwoja mihligi) un warr sazzihht itt patihkama jauka meeru. La aisgahje dasch gads. Saweem fullaineem un wehrgeem Maomets bh labs, lehns un taisns kungs, un winsch pateeki darrija pehz scho jauku mahzibu,

kas stahwoht rakstihhts Turku bauflibas un tizzibas grahmata: „Allah irr teem schehligs, kas schehlstibu rahda turwaka zilwekeem.“ Schohs wahrds winsch allasch peeminneja.

No saweem faimes behrneem un wehrgeem bij winnam Leo un Isidor preeksch wisseem zitteem tee mihlafi; schee irr tee kristibas wahrdi to dwihau brahtu, un Teowanes behli. Teem ne bij zits darbs, ka tikfai sawam kungam pee rohkas buht un ka sullaini sawa ammata leetas apkohpt un par muischas gohdu un glihtunu gabdaht. — Daschureis, usskattidams schohs skaisstus jauneklus, sahpeja sirds scham labbam turku wihram par to, ka winni ne buhschoht paradihses preekus redseht — ka turku tizziba mahza — un winsch tohs mihledams, apnehmahs tohs us sawu tizzibas puffi lohziht, ta ka winna leelais praweets pawehlejis, sazzidams: „Gauri (tas irr: netizzigi sunni) irr ar warru weddami us debbes wahrteem.“ Bet to sche isdarriht, ne bij weegla leeta! jo abbi brahli bij, ka mehns sinnam, itt gruntigi mahziti sawa tizziba, un lohzidamees zauri skattija eeksch to pilnigu bauflibu sawa Pestitaja Jesus Kristus. Tad arri wiss, ko ween Maomets us teem sazzija, runnadams no Turku brangas tizzibas, tas bij par weltu un tik labb ka wehja; abbi jaunelli tam atbildeja gan ar peenahkamu gohdu, bet arri drohschi un skaidri, ka jau labbi pahrleezinati buhdami, un palikke pastahwigi. Nu uehne Maomets kahdu gudru un itt famannigu Imamu *) par paligu, kas ar lunkainu mehli un wissadi gudri runnadams, tohs mekleja pahrleezinahht, no kristigas tizzibas tohs atlohziht un us sawu puffi dabubht. Bet tas pats; wiss winna puhlsch bij par weltu; abbi brahli palikke pee ta, kam patti sirds un gaisch prahts peekritte, prohti pee sawa Pestitaja. Nu sahze winnu kungs tohs draudeht ar bahrgahm drausmahm, bet ir par tahm schee ne behdaja. Tad fashutte abbi schee tizzibas usmahzeji par tahdu zeetu prettintureschannu; tee dohmaja ka winnu leelais praweets tohpohht zaur to sohti

*) Imams, tas irr Turku basnizas kungs, jed Turku preesteris.

apfineets, pulgohts un nizzinahts, un liffe tapeh; scheem jaunefleem preefsch azzim: ka peh; Turku tizzibas likkuineem winnu alga un strahpe effoht par tahdu leelu grehku: ka dsihwi kluhs usprausti us dselsu schkehpeem. Tad winnus pateesi arri faslehdse zeeti dselsds un winnus eemette itt tumscha muhru pagrabba, fur teem bij gaidiht un taifitees us breefmigu nahwi. Tad sahze Isidor jau schaubitees sawa prahda; un kad tam nu wissadu leelu laimi un gohdu atkat peefohlija, kad klaufish un fristigu tizzibu atstahs, tad nabba dsinsch isteize drebbedams un ar affarahm: ka gribboht padohtees sawa lunga praham un Islamu jeb turku tizzibu usnemt.

(Turpliffam wairat.)

Seemas rohsite.

Jau balta seema nosniggusti
Un pukku laifs stahw tahtuma.
Nu dahrsu rohse nowihtusi,
Neds wijoles seeb birsmalla.

Bet kaut ir seema puttinatw,
Man allasch paleek waffara;
Lai ta dauds pukku ne dahwatu,
Taf weenu rohsti parahda.

Wis uppes, zeema lishbetina,
La mannim firdi panehme;
Kas smaid' un danzo ta ka winna?
La manna seemas rohsite.

— 3.

Beidsamas mihklas usminneschana (skatt. Nr. 43. f. g.): „Woi ne dsirdi ka schalz! — Tee puhschli.“

Diwpazmita mihkla.

Reezinsch appalsch un bes kahjahm
Esmu, un bes dsihwibas.
Jaunekli celsch wissahm mahjahm
Labprah ar man lustejahs;
Jo kad labbi man noperr,
Tad neweens man ne fakerr.

R. S.

Teesas fluddinaschanas.

Kad tee saldati Ehrman un Krish Jehkab no Ribges isbehgufahi, tad ta Kursennes Gubernementa waldischana wissahm pullizes teefahm pilfatds un us sennehm pawehl peh; winneem melleht un nolikta laika sawus rapportus atsuhtih.

Kad Tukkunes aprinka teefa celsch brihwesibas meleschanas ta Johann Friedrich Blomberg prett to lunga muischu Jaun-Sahte, to terminu peh; fluddinaschanas ta teefas spreeduma us 20tu Nowember schi gadda nolikkusi, tad tas tam brihwesibas mekletajam, kurra mahjoklis naw sinnam, scheitan zaur awisehm tohp sinnamu darrihts. Tukkum, 17ta Oktober 1824. 2

Us teefas pawehleschanu,
Sichteers George Paul.

Kad to no 3scha Oktober 1822 pee Talsenes aprinka teefas buhdamas brihwesibas meleschanas leetu tahs meitas Sophie Ulrich, kas lunga muischu Cassmakle Kursenne dsinnusi, un tai palkawnika gaspaschai no Furstenberg no sawa brabra Ernst Friedrich Sas irr schinkota, lihds schim ne warreja us preefschu weft, tapeh; ka neds ta brihwesibas mekletaja pee schihs aprinka teefas peeteikusi, neds arri teefai sinnam, fur schi meita taggad miht, tad no tahs isteiktas aprinka teefas ta peeminmeta brihwesibas mekletaja Sophie Ulrich scheitan tohp pazahzita, lai celsch 2 mehnescheem, prohti wiswehlaki lihds 19tu Nowember schi gadda, ar peeklahjanu pahrstahwetaju preefsch schihs aprinka teefas atnah un sawu brihwesibas meleschanas leetu, ka peeklahjahs, us preefschu wedd; ja to ne darrihts, tad lai sagaida, kad peh; aishahjuscha termina winnas brihwesibas meleschanas leeta no teefas reestera taps isdsehita. Talsenes aprinka teefa, 19ta September 1824. 1

(S. W.) Karl no Firds, meera teefas kunge.
(Nr. 513.) Sichteers W. Uttelmayer.

Us Frohna Behrsmuischas pagasta teefas spreedumu wissi tee raddineeki, kam pee tahs pakkal pallikuschas mantas tahs nomirruschas kalpa Jehkaba seewas Dahrtes, no Behrsmuischas Carrin Ewarta mahjahm, kahdas prassichanas buhtu, pee saudeschanas sawu teefu tohp aizinati, lai diweju mehneschu starp, prohti wiswehlaki lihds 13tu Dezember schi gadda, kas par to weenweenigu un islehdsamu peeteifschanas terminu tappe nolikta, ar sawahm prassichanahm un parahdischanahm woi paschi, woi zaur weetneeku pee schihs pagasta teefas peeteizahs, un lai tad sagaida, ko teefa peh; likkuineem spreedihs.

Jelaisht ar peeklahjameem appalsch raksteem un ar Behrsmuischas pagasta teefas sehgeli 13ta Oktober 1824. 1

(S. W.) Us Teefas pawehleschanu,
(Nr. 153.) G. H. Schwanenberg,
pagasta teefas schriweris.

Us pawehleschanu tahs Keiseriskas Majesteet, ta Patwaldineeka wiffas Kreewu Walfis u. t. j. pr., tohp no Ehdolez pagasta teefas wiffi parradu deweji ta islikta fainneeka Swirring Zehkab, par kurra mantu dehl truhfamu inventariumu un zittu parradu zaur schihs deenas teefas spreedumu konkurfsis noliktz, aizinati, lai pee faudeschanas sawas teefas lihds 13ta Dezember f. g. pee schihs teefas ar sawahm prassifchanahm peeteizahs. Ehdole, 11ta Oktober 1824. 2

Ehrmann Nahting, pagasta wezzakais.
(N. 44.) G. Monkewitz, pagasta teefas ffrihweris.

Us pawehleschanu tahs Keiseriskas Majesteet, ta Patwaldineeka wiffas Kreewu Walfis u. t. j. pr., tohp no Wandfenes pagasta teefas itt wiffi parradu deweji, ta schinniga fainneeka Skuding, par kurra mantu pehz schihs deenas spreeduma konkurse irr noliktz, scheitan ussaininati, lai pee faudeschanas sawu teefu eeksch 2ju mehneschu brihschu, prohti wiffweh-laki lihds 27tu November schi gadda, kas par to weenweenigu un issflehdtsamu terminu tappe noliktz, ar sawahm prassifchanahm un parahdischanahm woi paschi, woi, ka irr wehlehtz, zaur weetneeku, jeh, ja wajaga, ar klahstahweju un wehrminderu par teefas laiku schihs pagasta teefas atnahk, un lai tad sagaida, fo teefa pehz likkumeem spreedihz. To buhs wehra nent! —

Zslaishts ar Wandfenes pagasta teefas appakfchraf-
steem un sehgeta 27ta Septemher 1824. I

Us teefas pawehleschanu,
Holm, pagasta teefas ffrihweris.

Preekfch kahdahm neddelahm raddijahs pee Du-
nalkas Zeddeggu fainneeka weens swefesch firgts no
farkanu spalwu (Fuchs). La Dunalkes pagasta
teefa ne aistruhzinaja bes uslawefchanas to — statt.
likkumu grahmata S. 100 — eeksch wairak basnijahm
sinnamu darricht; bet kad tomehr lihds schim laikam
tas, kam schis firgts pateesi peeberr, wehl naw tei-
zees, tad tahds zaur scho fluddinafchanu wehl tohp
uhsauktz, lai eeksch 4trahm neddelahm pee schihs
pagasta teefas rastohs, zittadi pehz pagahjuscha
wirfu peerahdita laika schis firgts tai pagasta lahdei
par labbu uhtruppâ pahrdohts tapz. Dunalkes
muifchas pagasta teefa 24ta Oktober 1824. 3

Kallei femneek Ehrnest, pagasta teefas wezzakais.
Friedrich Günther, pagasta teefas ffrihweris.

Zitta fluddinafchana.

6ta August deenâ tumfch behrais wezß un pahr-
ffreets firgts appakfch Dignaes = muifchas atrafts tap-
piß. Kam tas pateesi peeberr, lai winnu tfehertu
neddelu starpâ barribas maksu atlihdofinajis pretti
nem, zittadi pagasta lahdei par labbu tapz pahr-
dohts. Dignaes muifchâ, 18ta Oktober 1824. 2

Naudas, Labbibas un Prezzu firgts us plazzi. Rihz tanni Zschâ November 1824.

		Sudraba naudâ.				Sudraba naudâ.	
		Rb.	Rp.			Rb.	Rp.
3	Rubbuli 75 $\frac{3}{4}$ Kap. Papihru naudas gelbeja	1	—	1	Pohß fannepu	1	—
5	— Papihru naudas	1	33	1	— linnu labbakas furtes	2	50
1	jauns Dahlberis	—	—	1	— flittakas furtes	2	—
1	Puhrs rudsu tappe maksahs ar	—	70	1	— tabaka	—	75
1	— kweeschu	1	10	1	— dselses	—	75
1	— meeschu	—	60	1	— sweesta	1	70
1	— meeschu = putrainu	1	—	1	muzza silku, preeschu muzzâ	6	75
1	— ausu	—	45	1	— wihsfchuu muzzâ	7	—
1	— kweeschu = miltu	1	60	1	— farkanas fahls	6	75
1	— bihdeletu rudsu = miltu	1	30	1	— rupjas leddainas fahls	6	25
1	— rupju rudsu = miltu	—	75	1	— rupjas baltas fahls	4	75
1	— sirau	—	80	1	— smalkas fahls	4	50
1	— linnu = sehklas	2	—	50	Graschi irr Warra jeh Papihres Rubbuls un Warra nauda stahw ar papihres naudu weenâ maksâ.		
1	— fannepu = sehklas	1	15				
1	— kimmennu	2	50				

Ist zu drucken erlaubt.

Zu Namen der Civiloberverwaltung der Ostsee-provinzen: F. D. Braunschweig, Censor.
No. 484.